

Daniel Rojšek in Primož Klemen

KANIN 1975

UVODNA POJASNILA

Med dokončno selitvijo iz Nove Gorice v Šmartno sem ob koncu leta 2020 našel zapiske s Kanina iz leta 1975. Po posvetu s Špelo sem se odločil za objavo. Govoril sem s Primožem, ki se je z odločitvijo načelno strinjal in jo potrdil, ko je prebral pretipkano gradivo.

Takrat so bili drugi časi, minilo je že dobrih 45 let, zato se mi zdijo potrebna naslednja pojasnila.

Zakaj smo Jureta klicali Yuvi in Mareta Mindbender, se je izgubilo v pozabi. Jože je bil tedaj študent geografije in je Juretu pomagal pri raziskovalnem delu na Kaninu. Kasneje se je pridružil koprskim jamarjem. Žal je že pokojni. Tinopener smo ga klicali, ker je znal v nasprotju z nami odpreti pločevinke vseh vrst.

Z Jožetom sva S-32 poimenovala Brezno tankih sten zaradi tanke stene med končnim breznom in dvoranico na dnu brezna ter skladbe Marka Breclja z naslovom *Stonesi spoznajo moje stare starše*. Zatlčil sem se v cev tankih sten in poizkušal brez uspeha priti skozi. Preklinjal sem ožino, Jože pa je začel peti »stene so tanke in služba ob šestih, dragi sosed pomirite se ...«. Jože mi je povedal, da je Marko to skladbo napisal med veseljačenji do jutranjih ur. Sosed (sitnoba) se je enkrat pritožil, da tanke stene hrupa ne omilijo, on ne more spati in začne delati ob šesti uri zjutraj. V stanovanju na drugi strani so živeli starši in Jože. Njega hrup ni motil, veselici se je celo pridružil, če staršev ni bilo doma.

Tretji ali četrti dan smo se naveličali »čurk«, pa je eden »modro« predlagal, da bi jih kar z vrha raziskali. Malo bi se spustili v brezno, si ga ogledali in zunaj (seveda na soncu) narisali načrt in brezno opisali. Povedal sem, da je treba na dno in si dobro ogledati, kje bi se brezno lahko nadaljevalo, če ne bi bilo takoj za vogalom naslednje.

Pomislil sem tudi, kaj bi storili, če bi našli eno od današnjih »tisočmetrc«. Kako globoko bi prodrli s tisto opremo in malo članicami ter člani. Takrat je bil Kanin od središča Slovenije silno daleč. Avtobus je vozil najmanj štiri ure, največ pa pol ali celo uro dlje. Vmes je namreč voznik

počival. Najbližji železniški postaji sta bili na Jesenicah oziroma na Mostu na Soči. Z vlakom, našim glavnim prevoznim sredstvom, takrat nismo mogli pod Kanin.

Marsičesa se dobro spomnim, veliko pa je utonilo v pozabi. Jerneja se sploh ne morem spomniti.

Udeleženci: Anton Brancelj - Tone, Jernej Hočevar - Jackson v različnih izpeljankah, Jaka Jakofčič, Marko Jurečič - Mare, Primož Klemen, vodja Daniel Rojšek - Danč oz. Srajne in Alenka Terlep - Lenča.

Sodelovala sta: Jurij Kunaver - Jure oz. Yuvi in Jože Žumer - Tinopener.

POROČILO

Raziskovalna akcija Kanin 1975 je trajala od ponedeljka, 18., do torika, 26. avgusta 1975. Raziskovali smo na območjih G, S in F. Na območju G smo raziskali trinajst brezen in obiskali ledeno jamo G-2, na območju S deset brezen, na območju F pa dve brezni. Skupno 25 jam in brezen. Brezna G-9, S-32 ter F-58 se nadaljujejo. V S-32 bi bilo potrebno bivakirati, brezno F-58 pa premalo izkušena ekipa ni bila kos. Majhno število raziskanih jam in brezen lahko pripišemo premajhni izkušenosti jamarke in jamarjev (novinka in štirje novinci) ter slabemu vremenu. Dež in megla sta zelo ovirala raziskovanje. K uspehu tabora sta pripomogla Alpski turistični center Bovec in Soško gozdno gospodarstvo. Za izkazano pomoč smo se jima lepo zahvalili.

Opomba: Brezno tankih sten oziroma S-32 je globoko in dolgo le 22 m. Ne vem, zakaj sem napisal, da bi bilo treba v njem bivakirati. Vsekakor bi bilo vredno pozimi ob debeli snežni odeji pogledati, ali vhod diha. V eKatastru so o njem osnovni in dopolnilni zapisnik ter načrt. Sklepam, da od takrat v brezno in ob njem ni bilo nikogar, čeprav sva z Jožetom čutila prepih. In to tudi piše v zapisniku. Vhod leži zelo blizu D postaje žičnice in se človek ne bi dosti zamudil z ogledom.

Prvi dan, 18. avgust
Odhod iz Ljubljane ob 6:30, prihod v Bovec ob 11. uri. Uro kasneje so nas s

kombijem ATC Bovec pripeljali na višino 1200 metrov, od koder se nam s tovorno žičnico pripeljali opremo do postaje C. Močan dež je preprečil vzpon v brunarico Režjanko na Malem Skednju 2110 metrov visoko.

Opomba: Brunarico so postavili gozdarji in v njej bivali med gradnjo kaninske žičnice do leta 1974. Režjanka so jo poimenovali žičničarji, ker gleda proti Režiji. Okoli leta 2010 se je zaradi trhljega lesa sesedla in ni več uporabna. Ostanke kazijo gorsko okolje.

Poti nismo poznali, dva sta našla buldožersko pot in se po njej v uri povzpela na C postajo žičnice. Preostali smo se razdelili v skupini, trije so odšli po eni stezi, dva po drugi. Obe stezi sta se kmalu izgubili, mi pa tudi. S Primožem sva se držala žičnice in po dobrih dveh urah tik pred hudim nalivom prispela pod streho. Preostali trije niso in niso prišli. Začelo nas je skrbeti zanje, lilo je kot iz škafo in se precej ohladilo. Končno smo jih zagledali, premočene do kože in polne smole. Zašli so namreč v rušje. To jih je osmolilo in zelo upočasnilo.

Opomba: Besedilo iz »kronike« v nadaljevanju se z zgornjim odstavkom ne ujema. Bilo nas je sedem, ne šest, kot piše v kroniki. Dobro se spomnim naliva in skrbi za preostalo trojico.

Drugi dan, 19. avgust
Tovorna žičnica od postaje C do D ni obratovala, zato smo vso opremo prenesli sami. Iz kočice so odnesli plinsko jeklenko, Mare je zato odšel v dolino po novo. Kupil je tudi svežo hrano. Proti večeru sta se nam pridružila Jure in Jože.

Tretji dan, 20. avgust
Razdelili smo se v raziskovalne skupine. Jaka in Jernej sta odšla na S območje, kjer sta raziskala S-24, S-25, S-26 in S-27. Drugo skupino smo sestavljali Primož, Tone in jaz. Obiskali smo ledeno jamo G-2, našli smo 14 novih brezen in dve raziskali – G-9 in G-10. Lenča zaradi slabega počutja ni šla v jame. Mare se je vrnil in prinesel plinsko jeklenko ter vse, kar sodi zraven.

Četrti dan, 21. avgust
Prva skupina (Mare, Lenča in Jernej) je

odšla na območje S, kjer je raziskala dve brezni, S-28 in S-29. Druga skupina (Primož, Tone in jaz) je raziskala osem brezen: G-11, G-12, G-13, G-14, G-15, G-16, G-17 in G-18. V G-9 smo napredovali pet metrov, ustavila nas je ožina. Jaka je odšel domov.

Peti dan, 22. avgust

Prva skupina (Lenča, Jernej in jaz) je odšla na območje S in raziskala S-30 in S-31. Druga skupina (Primož in Tone) sta raziskala F-58 in našla F-59.

Šesti dan, 23. avgust

Prva skupina (Lenča in Mare) zaradi goste megle ni odšla raziskovat, druga skupina (Primož, Tone in jaz) smo raziskali F-56 in F-57. Mare je odšel domov, Jernej pa zaradi slabega počutja ostal v koči.

Sedmi dan, 24. avgust

Ves dan je deževalo. Lenča in Jernej sta raziskala S-33 in S-34, druga skupina (Primož, Tone in jaz) pa F-59. Proti večeru sva se Jože in Danč spustila na dno Brezna tankih sten oziroma S-32.

Osmi dan, 25. avgust

Tone in jaz sva odšla na območje G in določila lege brezen G-19, G-20 in G-21. Prej to zaradi megle ni bilo mogoče. Lenča, Jernej in Primož so zaradi slabega počutja ostali v koči.

Deveti dan, 26. avgust

Povratek domov.

Primož Klemen: KRONIKA KANIN 75

18. VIII. '75

Ob šesti uri zjutraj smo se polni pričakovanja zbrali na običajnem mestu na ljubljanski železniški postaji pod uro. Po manjših zapletih z rezervacijami in iskanjem pravega avtobusa smo se odpeljali proti Bovcu. Prve zanimivejše poglede smo doživeli ob vožnji čez Vršič. Po dolgotrajni vožnji smo prispeli v Bovec. Tu se je kompletni (popolni) zasedbi (Mare Jurečič, Jaka, Srajne, Brancelj, Geferson, Lenča in jaz) prikazal prvič Yuvi. No, pomagal nam je, da smo se znašli, uredil prevoz do postaje B žičnice in pomiril nemirne duhove. Od B postaje žičnice do postaje C smo prvi štirje odposlanci v Kaninsko pogorje potrebovali tri ure, čeprav sta ostala dva člana uspela priti v eni uri, seveda zato, ker sta izbrala precej primernejšo pot. Nagajalo nam je tudi vreme, zato smo prespali v delavski baraki (na podstrešju) na C postaji žičnice, kjer smo preživeli prijeten večer ob taroku in domačem tropinovcu.

Hrana

- 2 x 20 dkg gorčice,
- 0,5 kg paradižnikove mezge,
- 20 zavojev prepečenca,
- 4 kg zdroba za polento,
- 3 družinski zavoji pire krompirja,
- 10 pločevink rib,
- 10 kg krompirja,
- 20 pločevink gavrilovičevega doručka,
- 3 kg paštete v pločevinki,
- 10 kock za juho,
- 5 pločevink hašeja,
- 1 kg medu,
- 5 kosov margarine,
- 1,5 kg polžkov in 1 kg špagetov,
- 1 kg mortadele,
- 6 škatel sira Zdenka,
- 5 kg svežega mesa za golaž,
- 3,5 kg čebule,
- 2 kg hrušk,
- 2 kg paprike,
- 0,5 kg česna,
- 2 kg pomaranč,
- 1 kg limon,
- 13 kg kruha,
- 2 kg paradižnika,
- 1 kg moke,
- 5 škatel instant polente,
- 2 kg banan,
- 1 liter olja,
- 1 liter kisa,
- marmelada in
- napolitanke.

19. VIII. '75

Navsezgodaj zjutraj smo bili očarani nad lepim razgledom, še bolj pa nad prijetnim soncem. Dobro voljo so nam precej zbili delavci, ki so nam zaupali prijetno vest, da tovarna žičnica ne bo obratovala, torej bomo vso opremo (svojo in skupno) tovorili na hrbtih, nekateri bolj, drugi manj. No, v skupinah smo se odpravili premagovati približno 400 metrov višinske razlike po precej težavni poti do našega cilja (brunarica na Malem Skednju, 2110 metrov). Tu smo se kar hitro razkomodili, vendar so se nekateri člani (trikrat Brancelj, dvakrat Srajne) odpravili nazaj na C postajo po ostalo opremo. Medtem se nam je drugič prikazal naš pokrovitelj Yuvi, tokrat s svojim Tinopenjem (Jože). Yuvi se je okrepčal s parimi požirki ruma in z motnimi očmi priznal, da ni švoh. Ker smo ugotovili, da v našem brlogu ni najosnovnejših pripomočkov za ogrevanje hrane, smo Mindbenderja poslali v Bovec po plinsko

Seznam opreme

- 8 x 10 m lestvic,
- vrvi (3 x 30 m, 1 x 20 m, 1 x 40 m, 3 x 50 m, skupaj 300 m),
- jeklenice za pritrdjevanje lestvic (2 x 3 m, 1 x 2,5 m, 1 x 2,3 m in 1 x 5,9 m),
- 17 klinov,
- 3 kladiva,
- 5 plezalnih in 2 prižemi za na pas,
- 2 škripčka,
- 5 vrvnih zavor,
- ročaj za zabijanje svedrovcev, ključ in 4 svedrovci,
- 2 plezalna sedeža oz. pasova,
- 2 vponki,
- 2 metra,
- 2 kompassa,
- 1 višinomer,
- 3 lonci,
- 1 zajemalka,
- posoda za vodo 10 litrov,
- 4 škatle karbida,
- 1 prva pomoč,
- 2 škatli barve in
- 3 čopiči.

Drugo

- 1 liter bencina,
- 5 škatel paste za čevlje,
- 2 navadna in 3 elastični povoji.

Opomba: Z rdečo barvo smo na vhodih napisali ime brezna in skazili gorsko okolje. Na srečo je čas odstranil naše »oslovske dlake«.

bombo in razne druge prehrabene artikle (kanta za vodo, lonec). Medtem smo preostali člani postavili ognjišče in si skuhalo kosilo. No, v tem času smo našega Dexona zmotili pri veliki potrebi in ga mimogrede še fotografirali. Zvečer smo se razdelili v skupine (delovne) in dežurstva in sladko zaspali.

20. VIII. '75

Zjutraj sta dežurna pripravila zajtrk, potem pa smo se polni elana odpravili na delo. Prva skupina (Jaka, Jaxon) se je odpravila na raziskovanje na področje S, kjer sta med drugimi jamami odkrila tudi 100 metrov globoko jamo, obdana z ledom. S tem podvigom sta se neznanško ponašala. Naša gospodinja Lenča je ostala v koči, jo pospravila, in s pomočjo Mareta, ki se je medtem vrnil iz Bovca, skuhalo. Pričevalci so poročali, da se je okoli poldneva iz kočje zaslíšal ženski glas: »Ne dam, ne dam!« No, v notranjo-

sti je bil tudi Mare, tako da smo si te klice po svoje razlagali. Šele zvečer nam je Lenča zaupala, da ni hotela dati ... vode v golaž. Tretja naša skupina (Srajne, Brancelj in jaz) je raziskovala področje G, kjer smo odkrili 16 jam in dve raziskali. Medtem smo se tudi okrepčali in po gosposko opravili veliko potrebo. Med potjo je Srajne izvedel atraktiven padec po snežišču v družbi svojega karrimorja. Yuvi in Jože sta z dvema kasetama filma v kameri poizkušala posneti igrani film (Yuvi snemalec, Jože statist). S tem sta motila mimoidoče. Po mojem mnenju sta potem obredla polovico Kaninskega pogorja. Zvečer smo si ob dobrem golažu izmenjevali doživljaje, potem pa smo ob prijetnem kramljanju napisali dnevnike, zapisnike in narisali načrte jam.

21. VIII. '75

Po običajnih jutranjih opravilih sta se obe skupini z manjšo zakasnitvijo odpravili na raziskovanje. Prva skupina se je odpravila na področje S in odkrila dve srednje veliki jami. Lenča je eno sama našla in jo raziskala. Lenča in Mare se zopet nista najbolje razumela, predvsem zaradi meglenelega vremena. Jackson pa se je mimogrede ukvarjal tudi s svojimi biolo-

škimi raziskovanji. Druga skupina je nadaljevala delo na G področju, in to precej uspešno, saj smo raziskali osem jam in v G-9 prebili prehod v zadnji, najgloblji rov. Vse jame so bile okrog 20–25 metrov, vreme megleno. Zvečer nas je presenetil obisk dveh celjskih alpinistov, ki sta prišla iz Bovca in sta prespala v naši koči. Naslednjega dne pa sta namenjena na Kanin. Preostali del večera smo preživeli ob risanju načrtov, pisanju poročil in prijetnem kramljanju.

22. VIII. '75

Vstali smo nenavadno zgodaj (ob šestih). Prva skupina je preživela dan v koči, saj je bilo vreme zelo megleno. Druga skupina pa je šla pod kočo Petra Skalarja na nadmorsko višino 1550 metrov, kamor nas je Yuvi peljal mimogrede, ko je šel v dolino, in nam tudi pokazal par jam, od katerih smo raziskali dve. Ena od teh je zelo zanimiva, a zelo težavna. Zelo zanimiva je bila tudi pot nazaj, saj smo morali premagati 550 metrov višinske razlike in preganjal nas je dež, tako da smo razdaljo premagali v rekordnem času. Večer smo preživeli ob debatiranju o študiju (predvsem o geografiji).

P. S. V koči so se medtem dogajale čudne stvari. Člani I. skupine so igrali tarok in nato »frcali« vžigalično škatlico za obleko. Pri tem opravilu se je posebno izkazal Mare, saj je »obral« Jacka za vso obleko. Le-ta je nato brez obleke skakal po koči v prisotnosti Lenče, ki se je pri tem prijetno počutila.

23. VIII. '75

Zjutraj je Mare odšel domov, zato smo bili prisiljeni zamenjati skupine, tako da so bili v prvi skupini Jackson, Lenča in Srajne, v drugi skupini pa sva bila z Branceljnom. Prva skupina je odšla na raziskovanje na področje S, kjer se je posebno odrezal Jackson. V meandru je v led kopal stopnice, videl je brezna, kjer jih ni, postavljaj največje močice (postavil dvajset kamenčkov v 15 cm visoko piramido), brezna označeval na poseben način, vetrovko pribil s klinom na steno. Najbolj trpeča stvar pa je Jozelnova karbidka, ki jo trenutno poseduje Jackson. Z Branceljnom pa sva v Gozdecu raziskala dve jami. Pri eni zaradi pomanjkanja opreme nisva prišla do dna, kar pa sva si zadala za nalogo za naslednji dan. Zvečer je Srajne prikazoval tehniko žimarjenja, za katero smo bili kar dovzetni. Pred večerjo smo Jacksona poslali po pivo v deset minut oddaljeno postajo žičnice. Vrnil se je čez eno uro, zaradi njegove pretirano počasne hoje. Preostali del večera smo se nacejali s pivom in igrali tarok.

24. VIII. '75

Zjutraj je s precej močnimi kletvicami prebudil tabor Yuvi, naš duhovni vodja, ki nas je tudi oskrbel za naslednja dva dneva. Po zajtrku sva z Branceljnom odšla v Gozdec, kjer sva ostala pri 55 metrov globine, zaradi pomanjkanja opreme in poguma. Zaradi hudega dežja in vetra sva bila zvečer precej utrujena, še posebej zato, ker sva s seboj prinesla kompletno opremo. Prva skupina je zaradi slabega vremena nekoliko lenarila in praskala okoli koče. Zabava se je začela, ko sva z Branceljnom prišla z raziskovanja in se vsa prezebla napila ruma in ostale člane pripravila do smeha, čeprav je Brancelj kmalu obupal in si pomagal v vodoravni položaj. No, pomembna zadeva je, da je proti večeru Srajne spraval Jožeta v jamo, kjer sta ugotovila, da so stene tanke, služba ob šestih, ljubi sosed, pomirite se ... Preostali del večera so člani preživeli brez druge skupine, zato se nedelja tu konča.

Jaka Jakofčič v F-57, eno leto pozneje (1976). Foto: Anton Brancelj

25. VIII. '75

Zjutraj sem ugotovil, da sem bolan, ostali člani pa, da imajo vso obleko mokro. Vsi skupaj smo zbrali dva kompleta opreme, tako da sta Brancelj in Danč odšla na G področje po izgubljene lestvice in raziskat brezno, medtem ko smo ostali doma pospravljali, kuhali, tarokirali in spali. Po kosilu sem si omissil posebno vrsto jezusk iz stiropora. Popoldne smo vsi preždeli v koči ob prijetnih pogovorih, ker je bilo vreme neznosno. Pihal je veter, padal dež in živosrebrni stolpec se je spustil na dve stopinji Celzija. Zvečer smo se začeli pripravljati na odhod (v D postaji žičnice se ni dalo izvedeti, če bo naslednjega dne obratovala tovarna žičnica), tako da je veliko breme tovorjenja opreme čez noč ostalo nad nami.

Opomba D. R.: Na jezuske sem skoraj pozabil. Natikačem smo tako rekli v sedemdesetih letih. Po tem te besede nisem slišal.

26. VIII. '75

Med zajtrkom nam je Danč sporočil veselo novico, da bodo naš tovor spravili s Kanina s pomočjo tovarne žičnice. Naložili smo si nahrbtnike na rame in jih odnesli do žičnice, kjer smo se znebili tovora, nakar smo odpekotali v dolino. Od končne postaje tovarne žičnice do Bovca smo kompletno opremo znosili na plečih. V Bovcu smo, tik pred odhodom avtobusa, podtaknili plinsko bombo v recepcijo hotela Alp. Ko smo spravili naš tovor v avtobus, smo odbrzeli v Ljubljano, kjer smo spravili kramo v taxi in jo odpeljali v prostore jamarskega kluba, sami pa smo odpekotali proti domu.

DODATEK K POROČILU

Stroški

Očitno nam je stroške pokrilo društvo, kajti pripravili smo natančen obračun in priložili vse račune. Vse skupaj je stalo 158.235 dinarjev. Na spletu so objavljeni tečaji dinarja: <http://www.kunalipa.com/katalog/tečaj/yu-dinar-1966-1991.php>
Ameriški dolar je bil takrat uradno vreden 18,00, nemška marka pa 6,95 dinarjev. Koliko bi bilo to sedaj vredno, bi bilo izredno težko izračunati. Mislim, da nima smisla.

Zaključek

Raziskali smo razmeroma malo brezen in dve jami, veliko pa se naučili. Bili smo rosno mladi in si nabirali osnovne izkuš-

nje dela in življenja v skupini. To je bilo največ vredno. Pri S-19 smo si vhod le od zunaj ogledali, kar je bilo dovolj za ugotovitev, da gre za pravo brezno, med odkopavanjem vhoda leta 2015. Zame je bilo to prvo srečanje s Kaninom in sem ga ohranil v res lepem spominu.

Največjo možnost napredovanja v globino vidim v S-19 (je sicer iz leta 1974) in S-32 – Brezno tankih sten. Kako je v G-9 in F-58, pa se ne spomnim.

Žal so žičničarji Kanin med Škripi in Prevalo močno razdejali. Razstrelili so lašte in z njimi zasuli vhode v brezna, kar se jim maščuje z grezi. Ti požirajo stotine in stotine kubičnih metrov skal in grušča. Vzdrževalci preperine za zasipanje nimajo kje vzeti.

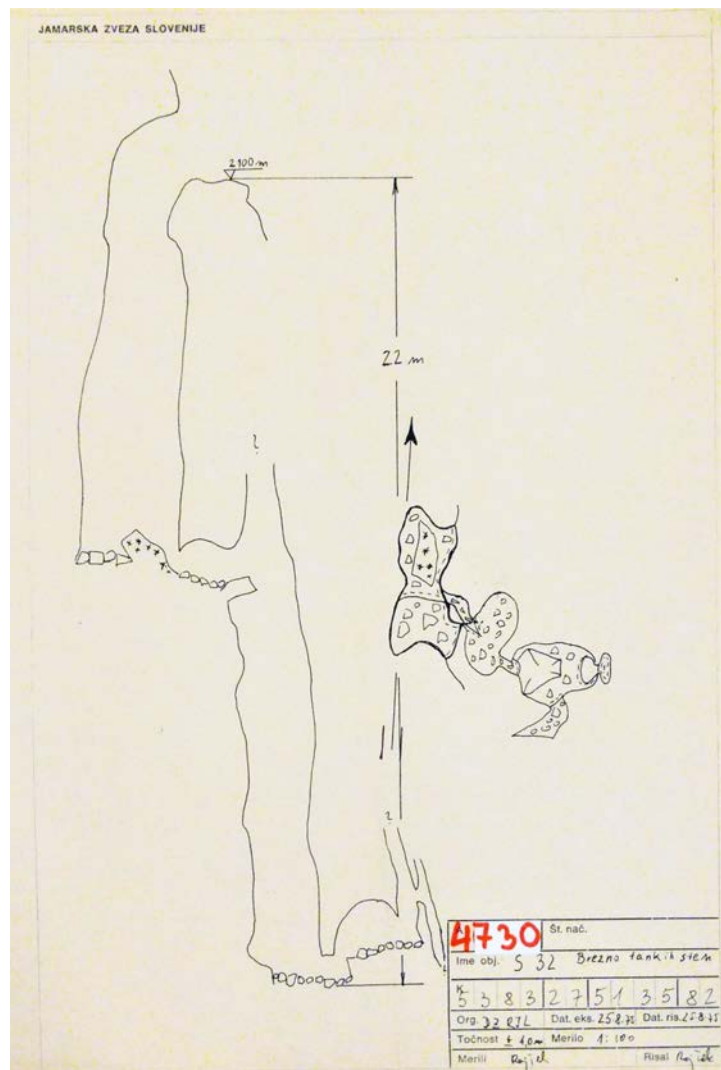
Leta se bolj ali manj uspešno trudim, da bi odstranili vse ostanke žičnice iz leta 1975 in okolje spodobno uredili. Med zadnjo prenavo žičnice leta 2015 so okoli C postaje odpeljali v dolino veliko odpad-

kov in odprli vhod v brezno S-19. Upam, da nam bo uspelo pospraviti vse stare grehe med gradnjo nove kaninske žičnice, ki jo načrtujejo v bližnji prihodnosti. Pogovarjali smo se tudi o odstranitvi odpadkov (več desetih kubičnih metrov ostankov pločevink, smučarskih čevljev ...) iz udornice Hude jame. Zadnja leta je zapadlo toliko snega, da se do jeseni ni stopil in razkril odpadkov, zato jih ni bilo mogoče dvigniti iz udornice in odpeljati v dolino.

Vesel sem, da je v sedemdesetih letih naše skromno nadaljevanje jamarskih raziskav, ki so jih naši predhodniki začeli precej prej, obrodilo sadove, ki so danes pomembni v svetovnem merilu.

Zahvala

Katji Kogej se zahvaljujem za pretipkanje zapiskov po mojem nareku. Uspela je tudi prebrati tiste besede Primožvega in mojega rokopisa, ki jih sam nisem mogel. |

Ena izmed jam, raziskanih na taboru: Brezno tankih sten ali S-32.
Avtor: Daniel Rojšek. Meril Daniel Rojšek. 1975